

Kannanotto opetus- ja kulttuuriministeriölle

Metsäkoneenkuljettajakoulutus kuntoon osaavan työvoiman varmistamiseksi

Metsäala on tulevaisuuden ala, kun pyritään fossiilitaloudesta kohti kestävää huomista. Esimerkiksi metsäteollisuus tulee tarvitsemaan alan kasvun, uusiutumisen ja eläköitymisen vuoksi uusia osaajia. Seuraavan kymmenen vuoden aikana alalta eläköityy noin neljännes osaajista. Alan koulutuksen valuviat tulee korjata koulutuksen laadun ja osaavan työvoiman saamisen varmistamiseksi. Allekirjoittaneet vaativat pikaisia toimia metsäalalle keskeisiin koulutuksiin opetus- ja kulttuuriministeriöltä: koulutukseen pääsyä määrittävät soveltuvuustestit tulee ottaa käyttöön metsäkoneenkuljettajakoulutukseen, työelämässä oppimisen edellytyksiä pitää parantaa sekä alan koulutuksen rahoitus pitää päätyä alalle - sillä ei saa paikata muita resurssivajeita oppilaitoksissa.

Soveltuvuustestit motorikkaa vaativaan metsäkoneenkuljettajakoulutukseen

Metsäalan ammatillisesta koulutuksesta 1.1.2016 -30.6.2019 valmistuneiden oppimistulosten työelämävastaavuus ja laadullinen työllisyys 2019 selvityksen mukaan (TTS:n julkaisuja 450, Eila Lautanen ja Riitta Kilpeläinen Työteho-seura) valmistuneet metsäkoneenkuljettajat työllistyivät kohtuullisesti, mutta vain 52 % työskenteli koulutustaan vastaavassa työssä metsäalalla. Oppilaitosten mukaan 10–50 % opiskelijoista vuodesta ja oppilaitoksesta riippuen ei sovellu metsäkoneenkuljettajan ammattiin, ja heidät tulisikin ohjata muiden alojen opintoihin. Metsäkoneenkuljettajakoulutuksessa pitäisikin ottaa käyttöön soveltuvuustestit. Työteho-seuran tuoreessa Mikä vie koulutettuja metsäkoneenkuljettajia muille aloille? -selvityksessä esitettiin korjaustoimenpiteenä soveltuvuustestausta metsäkoneenkuljettajakoulutuksessa välttääksemme alalle soveltumattomien kouluttamisen. Näin opintoihin valikoituisi henkilöt, joilla on edellytykset pärjätä koulutuksessa ja myöhemmin työllistyä alalle.

Ei ole yksilön kannalta mielekäästä opiskella alalla, johon ei työllisty eikä yhteiskunnan kannalta taloudellisesti kestävää kouluttaa yhdessä kalleimmassa koulutusalaissa henkilöitä, jonne ei ole edellytyksiä työllistyä. Soveltuvuustestit, jotka määrittävät koulutukseen pääsyä, säästäisivät niin inhimillisiä kuin taloudellisia resursseja.

Metsäkonekoulutukseen tarkoitetut rahat alan koulutuksen käyttöön

Metsäalan ammatillisesta koulutuksesta 1.1.2016 -30.6.2019 valmistuneiden oppimistulosten työelämävastaavuus ja laadullinen työllisyys 2019 selvityksen mukaan (TTS:n julkaisuja 450, Eila Lautanen ja Riitta Kilpeläinen Työteho-seura) metsäkoneenkoulutukseen tarkoitetut rahat eivät aina päädy alan koulutukseen. Metsäkoneenkuljettajakoulutus on toiseksi kallein koulutusala lentäjäkoulutuksen jälkeen. Tämä johtuu erityisesti siitä, että opetuksessa tarvitaan kalliita metsäkoneita ja vain muutama opiskelija voi olla yhden opettajan kanssa yhtä aikaa metsämailla harjoittelemassa. Ilman laadukasta oppimista ajantasaisilla koneilla ja henkilökohtaisella opetuksella opiskelijoiden työllistymisen mahdollisuudet alalle heikkenevät. Metsäkoneenkuljettajakoulutuksen laadun takaamiseksi ja osaavan työvoiman saamiseksi pyydämme, että opetus- ja kulttuuriministeriö ryhtyy toimiin varmistaakseen, että oppialakohtaiset resurssit päätyvät sille koulutusalueelle, jolle ne on tarkoitettu.

Koulutuksen taloudelliset edellytykset paremmiksi

Metsä- ja maarakennusalan työelämässä oppimisen haasteita koneyrityksissä on hiljattain selvitetty (Oppimassa ohjaamossa - koulutussopimukseen perustuva työelämässä oppiminen koneyrityksissä- selvitys, Aula Research, 2020). Selvityksen toimenpide-ehdotuksissa todetaan, että yhteiskunnassa olisi tunnustettava yrityksissä toteutetun oppimisympäristön arvo oppimiselle ja tuettava taloudellisesti sen toteuttamista erityisaloilla. Metsäalan konetyöt katsomme tällaiseksi erityisalaksi.

Koneyrityksille työpaikalla annettavan koulutuksen yhteydessä syntyvät kulut ovat suuria. Tästä huolimatta tähän yrityksissä käytettävää resurssia ei oteta huomioon ammatillisen koulutuksen resursoinnissa. Julkisen vallan tulisi kyetä tunnistamaan ne työpaikat, joille työssäoppiminen aiheuttaa erityistä tukea vaativia kustannuksia tai tulonmenetyksiä. Resurssointia tulisi kiireellisesti uudelleenarvioida konealojen kaltaisilla erityistoimialoilla, joilla työssäoppimisen kustannukset työssäoppimispaikalle ovat suuret.

Allekirjoitukset:

Ville Manner, toiminnanjohtaja, Metsäkoulutus ry

Soile Koriseva, koulutuksen ja osaamisen asioiden päällikkö, Metsäteollisuus ry

Riikka Vasama, sopimusasiantuntija, Teollisuusliitto

Simo Jaakkola, varatoimitusjohtaja, Koneyrittäjät

Hannu Lamminen, Metsäalan kuljetusyrittäjät

Maija Holma, neuvottelupäällikkö, Loimu ry

Markus Tähkänen, asiamies, Yksityismetsätalouden Työnantajat ry

Tiina Eklund, Metsäalan asiantuntijat ry

Susanna Aro, koulutusjohtaja, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto - MTK

Maarit Tenkula, koulutusjohtaja, Työtehoseura - TTS

Ilkka Harkkila, kuntayhtymän johtaja, Peimarin koulutuskuntayhtymä Livia

Outi Kallioinen, johtaja ammatillinen koulutus, Tampereen seudun ammattiopisto TREDU